І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. No. 83. СЕРЕДА, 30-го КВІТНЯ 1975 ЧЕТВЕР, 24-го КВІТНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, APRIL 30, 1975 Ч. 83. VOL. LXXXII.

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНС ВІДБУВ НАРАДИ, ОДОБРИВ ПОЗИЧКУ ВІД КРЕДИТІВОК НА УКРАЇНСЬКУ БУДІВЛЮ, СХВАЛИВ ПРОГРАМУ РІЧНИХ НАРАД

Джерзі Сіті. — Позичка від Українських Кредитових Кооператив, що їх репрезентує Централя Українських Кооператив у ЗСА (ЦУКА), на суму п'ять мільйонів долярів на покриття частини коштів будови 15-поверхової Української Будівлі Українського Народного Союзу, була головним предметом чергових нарад Головного Екзекутивного Комітету УНС, що відбулися тут у власних приміщеннях в пополудневих годинах минулої п'ятниці, 25-го квітня. Головний Екзекутивний Комітет УНС однодушно схвалив прийняти з'ясовані Централею Українських Кооператив умови такої позички, прийнявши при цьому з вдоволенням побажання ЦУКА щодо дальшого розвитку і затіснення як господарсько-фінансової, так і суспільно-громадської співпраці цих двох великих установ, які спільно репрезентують найбільші наші людські і фінансові ресурси.

З попередніх повідомлень та звітів відомо, що стейтові забезпеченеві закони дозволяють таким установам, як УНСоюз, інвестувати тільки обмежений відсоток своїх фондів в реальні посілості. Тому то поважну частину із 12 з половиною мільйонів долярів коштів здвигнення та фінансування Української Будівлі УНСоюз покрив із позичок в банках і ці позички продовжуватимуться до часу, аж всі кошти будови і вдержання Української Будівлі покриватимуть прибутки, передбачені з винайму приміщень в цій Будівлі. Ці прибутки виносять уже тепер понад пів мільйона долярів річно і вони в найближчих тижнях та місяцях поважно збільшаться дальшими прибутками із вже домовленого та дальше заплянованого винайму незайнятих ще приміщень. До того часу, заки Українська Будівля буде самовистачальна та приноситиме передбачені поважні додаткові прибутки для розгортання братської активности УНСоюзу, УНСоюзові доведеться користати з позичок і замість платити від них відсотки банкам, УНСоюз звернувся за такою позичкою до Українських Кредитових Кооператив, щоб з цих відсотків від позички могли користати члени Українських Кооператив, які вбільшості є рівночасно і членами УНСоюзу. Централя цих Кооператив, ЦУКА, рекомендувала Кооперативам прийняти цю пропозицію УНСоюзу, як з фінансових, так і громадських міркувань, та запропонувала відповідні умови такої позички, що їх тепер Екзекутивний Комітет УНС однодушно прийняв.

У нарадах Головного Екзекутивного Комітету, що їх відкрив і ними проводив головний предсідник Иосип Лисогір, взяли, крім нього, участь усі екзекутивні урядовці: заступник головного предсідника д-р Іван Флис, головний директор на Канаду сенатор Павло Юзик, заступниця головного предсідника пані Марія Душник, головний секретар Володимир Сохан, головний касир пані Уляна Дячук та головний організатор Степан Гавриш і редактор Антін Драган. У цих нарадах взяли участь також головний контролер мгр Іван Винник та головний радний Тарас Шмагала, які є членами створеної УНСоюзом Української Національної Корпорації для Віднови Міста, виключним власником якої є УНСоюз та яка з формальних міркувань репрезентує Українську Будівлю перед міськими і стейтовими властями, та наради якої попередили засідання Головного Екзекутивного Комітету.

147 зголошених кандидатів на стипендії УНС

Крім справи позички на фінансування Української Будівлі, Екзекутивний Комітет УНС на цих нарадах однодушно одобрив приготований і опублікований головним секретарем Володимиром Соханом протокол з попередніх нарад Екзекутиви, апробував запропоновані головним касиром мгр Уляною Дячук нові інвестиції у вартісних паперах та гіпотечних позичках, обміркував деякі із зреферованих головним організатором Степаном Гавришем організаційні проблеми та найбільше уваги віддав у подробицях з'ясованих головним предсідником Иосипом Лисогором справам фінансування Української Будівлі, зокрема деяким уже підписаним та іншим фіналізованим умовам щодо винайму дальших приміщень в Українській Будівлі. На, закінчення нарад обмірковано ще програму річних нарад Головного Уряду УНС, які відбудуться на Союзівці в тижні від 19-го травня. Покликано також тимчасову Стипендійну Комісію, яка розгляне присланих уже 147 подань на високошкільні стипендії УНСоюзу та рекомендації якої опісля з'ясує з доручення Екзекутивного Комітету Головному Урядові мгр Уляна Дячук. Згідно з ухвалою останньої 28-ої Конвенції, Головний Уряд УНС тепер кожного року видаватиме високошкільних стипендій студентам-членам УНСоюзу на загальну суму 15.000 долярів. Після вичерпання порядку нарад, головний предсідник Иосип Лисогір закрив це чергове засідання Головного Екзекутивного Комітету УНС.

Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу. На фото (зліва): ред. А. Драган, головний організатор Степан Гавриш, заступниця головного предсідника пані Марія Душник, головний директор на Канаду сенатор Павло Юзик, головний предсідник Иосип Лисогір, заступник головного предсідника д-р Іван Флис, головний секретар Володимир Сохан і головний касир мгр Уляна Дячук

Д-р Михайло Снігурович знова очолив стейтовий комітет Відділів УНС Коннектикат

Виллимантик (С. Г.). — В неділю, 27 квітня ц. р., відбулися тут в залі Українського Народного Дому чергові річні загальні збори стейтової Округи Відділів Українського Народного Союзу стейту Коннектикат, яка об'єднує 19 союзових Відділів з 2.580 членами. Збори перевибрали відомих і заслужениx наших діячів — д-ра Михайла Снігуровича на голову та проф. Івана Телюка на почесного голову.

Д-р Михайло Снігурович

Наради, в яких взяло участь 30 відділових представників, відкрив д-р Михайло Снігурович, привітавши приявних та закликаючи їх до вшанування хвилиною мовчанки померлого заслуженого секретаря 387 Відділу св. п. Василя Олійника. Дальшими нарадами проводила обрана президія в особах проф. Івана Телюка, як предсідника, й Івана Гулича, як секретаря. Протокол з останніх зборів відчитав Тарас Сливінський. Звіт за многогранну працю Окружного Комітету на протязі майже двох років здав голова д-р Михайло Снігурович. В першу чергу він згадав про невіджалувану смерть двох заслужених і відданих союзовців та суспільно - громадських діячів: 277 Відділу в Гартфорді покійного директора Евстахія Гомотюка, і секретаря 387 Відділу у Вилимантику покійного Василя Олійника. Він також згадав про трагічну смерть громадського і союзового діяча бувшого Крайового Команданта Пласту інж. Ярослава Лучканя з Гартфорду. Звітодавець в дальшому інформував про відбуття ювілейного бенкету з нагоди 80-річчя „Свободи", про приготування до 28-ої конвенції УНСоюзу, під час якої він був обраний заступником голови конвенційного Комітету. Найбільше уваги присвятив звітодавець організаційній праці Округи. Аналізуючи обставини праці Відділів, звітодавець вважає, що здобутих 138 нових членів 16 Відділами не піднесли Округи до тієї висоти, щоби могла виконати призначену квоту і здобути грошовий бонус. Звіт голови доповнили секретар Тарас Сливінський, інформуючи про участь у всіх засіданнях Управи Комітету та стислу співпрацю з головою Округи, та касир Василь Добчанський, звітував про фінансову господарку Округи.

За Контрольну Комісію звітував Володимир Васи-

(Продовження на стор. 4-ій)

В Канаді заплановано українську супер-писанку величини 30 стіп

Веґревилл, Канада. — Журнал „Кемікал енд Ендженірінґ Нюз" у своєму виданні з 14 квітня цього року інформує, що в цьому місті канадської провінції Альберта, мешканці якого в більшості є українці, буде збудована багатокольорова 30-стопова писанка, зроблена з алюмінію. Ця „супер-писанка", яка стоятиме на підставі величини 5 стіп, повинна бути закінчена в половині червня ц. р., коли у Веґревиллі проходитиме фестиваль народної творчости. Журнал „Кемікал енд Ендженірінґ Нюз" інформує, що мистецьке розмалювання великодніх писанок привезли до Канади поселенці з України.

„Верґевильська писанка", як її вже називають мешканці Альберти, запроєктована і буде виконана професором Роналдом Решом із Університету Юта в ЗСА та двома його студентами, а саме, Джімом Блінном і Робертом МекДермоттом. Вони в першу чергу мусіли зробити точні математичні обчислення щодо форми писанки, яка складатиметься із 1,600 кусків алюмінію. Половина з тих кусків матиме форму зірки, а другиx 800 кусків — це трикутники. Всі куски будуть вирізані в Університеті Ута, позначені цифрами та перевезені до Оґдену, Юта, де у фірмі Пермалой Корпорейшен будуть хемічно забарвлені. Опісля, куски алюмінію будуть перевезені до Веґревиллу і змонтовані в цю супер-писанку.

Заки професор Роналд Реш взявся за проєктування і збудування цієї супер-писанки, то спроби інших осіб зробити її з дерева, бетону та плястики не мали успіху. Журнал також інформує, що 30-стопова писанка у Веґревиллі є одним із проєктів, фінансованих федеральним урядом Канади і провінційними урядами для відзначення 100-річчя заснування Королівської Канадської Кінної Поліції.

Відділ СУА в Ютиці одержав від стейту 1.500 долярів

Ютика, Н. И. — Місцева газета „Ютика Дейлі Пресс" у виданні із 20-го квітня цього року інформує, що 57 Відділ Союзу Українок Америки одержав від стейту 1,500 долярів дотації на створення „робітні", в якій навчали б традиційних українських народних мистецтв писання великодніх писанок та вишивання, а також на зорганізування малого музею, в якім загальна публіка мала б змогу оглядати різні приклади українського мистецтва. Цю дотацію 57-ий Відділ СУА одержав із Фонду „Америка ди Бютифул". Керівники Фонду, повідомляючи про надання дотації, заявили, що вважають пляни цього Відділу СУА створити таку „робітню" та музей „гідними допомоги та похвали". Газета далі пише, що голова 57-го Відділу Анна Кошикар й імпрезова референтка Ксеня Антипів повідомляли, що вже виготовлені пляни щодо курсів писання писанок, вишивання тощо, а музей правдоподібно буде відкритий наступної весни, ще перед офіційним відзначенням 200-річчя Американської Незалежности. Газета інформує, що гроші на цю дотацію були призначені Нюйоркською Стейтовою Радою для справ мистецтва. Ця Рада, як і подібні ради у інших стейтах включилися у крайовий рух, метою якого є підтримати культурну діяльність місцевих організацій чи груп — пише „Ютика Дейлі Пресс". Новинка в цій газеті ілюстрована фотознімками Анни Кошикар і Ксені Антипів.

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ЕВАКУАЦІЯ АМЕРИКАНЦІВ З ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ

Сайгон. — 29 квітня о годині 3:30 ранку за нюйоркським часом тут почалася евакуація всіх американських громадян, які досі ще не мали змоги виїхати. Евакуацію всіх американців зарядив президент Форд після наради з Національною Радою безпеки вечером 28 квітня, враховуючи, з одного боку, вже безпосередню загрозу для Сайгону від комуністів, а з другого, йдучи по лінії вимоги нового південнов'єтнамського президентан Дуонга Ван Мінга, який доручив всім американцям, пов'язаним з відділом військового аташе у Сайгоні, покинути Південний В'єтнам упродовж 24 годин.

Для переведення евакуації вжито 70 військових гелікоптерів, які перевозили евакуйованих із Сайгону на американський корабель. Транспортація відбувалася під охороною військових літаків. Також були узброєні гелікоптери. Комуністична військова залога, розміщена з ракетами недалеко летовища, почала обстрілювати перший американський гелікоптер, але американські винищувачі ліквідували комуністичні пункти біля летовища і недалеко міста, уможливлюючи в цей спосіб відносно спокійну і без більших перешкод евакуацію. Евакуація американців мала бути завершена у вівторок, 29-го квітня.

Як відомо, президент Донг Ван Мінг безпосередньо по перебранні влади звернувся до комуністів з пропозицією про припинення збройних дій і переговори. Комуністи цю пропозицію відкинули, поновивши вимогу виведення з Південного В'єтнаму всіх американців, що мали будь-яке відношення до в'єтнамської війни. Додаткова комуністична вимога — це усунення від керівництва ряду високих південнов'єтнамських старшин. Свої вимоги комуністи „зміцнили" започаткуванням наступу на Сайгон та обстрілюванням столиці, що викликало було в перших годинах загальний переполох. В часі цього обстрілу загинуло двох американських вояків, які належали до відділу, що доглядав порядку при евакуації американців і в'єтнамців.

Лев Рудакевич та чотири інші американські кореспонденти залишилися в захопленій комуністами Камбоджі

Фном Пен, Камбоджа. — Популярний американський журнал „Тайм" у виданні з 28 квітня цього року повідомив, що коли столиця Камбоджі вже мала впасти в руки керованих комуністами повстанців Хмер Руж, то 17 закордонних кореспондентів, між ними 5 американців, рішили залишитися в Фном Пені, щоб могти описати упадок міста для своїх газет чи інших засобів масової інформації. „Тайм" інформує, що між 5-ма американцями був Лев Рудакевич, кореспондент для „Ей-Бі-Сі Нюз", який повідомив представництво своєї редакції в Гонконґу, що хоча він хворіє на малярію, то залишається в столиці Камбоджі. „Тайм" пише, що рішення американських кореспондентів залишитися у Фном Пені було „небезпечним рішенням", бо ходили чутки, що партизани Хмер Руж загрозили, що вб'ють усіх американців. Чав Сенґ, член Політбюра Хмер Руж раніше заявив у Парижі, що „відповідні чинники" повстанців переглядатимуть справу кожного закордонного журналіста, заки „вирішать їхню долю". Доля американських і інших закордонних журналістів, які останньо перебували у французькій амбасаді, наразі не відома — закінчує свою новинку журнал „Тайм".

Згідно з одержаними з іншого джерела інформаціями, Лев Рудакевич — це 33-річний українець, колишній мешканець Ню Йорку та Філядельфії. Він закінчив журналістику в Темпел університеті у Філядельфії, був членом Українського Студентського Клюбу в тому університеті, а також членом Пласту. Перед його працею для „Ей-Бі-Сі Нюз" він був затруднений пресовими аґенціями Асосієйтед Пресс і Юнайтед Пресс Інтернешинал. Починаючи з 1971-го року, описував події в Індії, різних країнах Азії та Близького Сходу. Його репортажі появлялися в нюйоркській газеті „Дейлі Нюз", журналі „Нюздей", в кількох газетах Бостону, а також в британській та австралійській пресі. Був воєнним кореспондентом у В'єтнамі, в Пакістані та Банґладеш, а також під час останньої війни між Ізраїлем і арабськими державами.

Комуністи є проти демократії у Португалії – твердить соціялістичний лідер

Лісбона. — У своїй післявиборчій заяві лідер португальських соціялістів Маріо Соарес ствердив, що вибори в Португалії принесли „велетенську поразку" для комуністів. Згідно з заявою Соареса, комуністи почали виявляти зневажливе ставлення до робітників і плянували встановити у Португалії „централізм без демократії".

На думку коментаторів, ця заява Маріо Соареса має характер непрямої критики політики лівих елементів серед правлячої військової хунти, які не скривали своїх прокомуністичних симпатій. Ці елементи продовжують мати контролю в Португалії, спираючися на підтримку Португальської Комуністичної Партії.

Китай підтримує північнокорейський плян об'єднання Кореї

Пекін. — Тут опубліковано спільний китайсько-північнокорейський комунікат, в якому китайський уряд висловив свою повну підтримку плянові північнокорейського уряду щодо об'єднання Кореї, але при передумові, що таке „об'єднання" має відбутися мирним шляхом. Загально вважають, що північнокорейський президент Кім Іль Сунґ відвідав Пекін, щоб там уточнити з китайськими лідерами дальшу політику північнокорейського уряду в обличчі американської програної у Південному В'єтнамі і Камбоджі та перемоги тамтешніх комуністів.

В комунікаті говориться, що корейський комуністичний уряд видвигнув позитивну програму об'єднання обох корейських держав, при чому таке об'єднання має бути переведене самими корейцями без ніякого зовнішного втручання.

АМЕРИКАНСЬКІ МАТЕМАТИКИ ВИСТУПИЛИ В ОБОРОНІ ЛЕОНІДА ПЛЮЩА

Ню Йорк. — В рамках акції в обороні Леоніда Плюща, який находиться у совєтській психіятричній тюремній лікарні у Дніпропетровську, 28 професорів математиків Ратґерс Університету з Ню Брансвік, надіслали 23 квітня спільну телеграму до совєтського амбасадора Анатолія Добриніна у Вашінґтоні, вимагаючи звільнення Леоніда Плюща з ув'язнення та дозволу для нього і його родини на виїзд з СССР. Такого самого змісту спільну телеграму до А. Добриніна вислали 26 професорів математиків з Технологічного Інституту Ню Джерзі та 10 професорів математиків з Сітон Голл Університету, — інформує заступник голови Товариства Українських Інженерів Америки д-р Роман Андрушків.

Американські математики надсилають такі телеграми і апелі до совєтського амбасадора у Вашінґтоні, йдучи за покликом Міжнародного Комітету Математиків. В Парижі 23-го квітня відбулася з ініціятиви Міжнародного Комітету Математиків і при співучасти Амнесті Інтернешенал пресова конференція в справі Леоніда Плюща.

Товариство Українських Інженерів Америки на своїх зборах 12 квітня винесло постанову про те, щоб члени Товариства активно включилися в акцію Міжнародного Комітету Математиків. Збори доручили всім членам надсилати листи і телеграми до совєтського амбасадора в ЗСА в обороні Леоніда Плюща, домагаючися звільнення його з ув'язнення.

Централя КУК знову інтервеніювала в справі звільнення Леоніда Плюща

Вінніпеґ (КУК) — Дня 23 квітня ц. р., з нагоди Міжнародного Дня Л. Плюща, проголошеного Міжнародним Комітетом Математиків в Парижі і Амнесті Інтернешенал в Лондоні, Централя КУК вислала телеграму до прем'єр - міністра Канади П. Е. Трудо з апелем інтервеніювати перед совєтським урядом з вимогою дозволити Леонідові Плющеві разом з родиною переселитись до Канади чи іншої країни за їхнім вибором. В телеграмі ще раз підтверджено попередньо зроблену заяву, що Комітети Українців Канади зобов'язуться покрити всі кошти переїзду родини Л. Плюща до Канади і кошти зв'язані з поселенням їх в Канаді — іформують з Централі Комітету Українців Канади.

Дирекційна Рада ЗУАДК відбула засідання, визначила Загальні Збори на 15-го листопада ц. р.

Філядельфія. — В суботу 26 квітня ц. р. відбулося тут засідання Дирекційної Ради Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, яка, м. і., визначила за статутом Загальні Збори цієї центральної нашої допомогової організації на 15 листопада ц. р. ЗУАДК відбуває свої загальні збори щотри роки. На засіданні, на якому головували президент ЗУА ДК д-р В. Галан та, частинно, віце - президент Иосип Лисогір, звітували екзекутивний директор Остап Тарнавський, д-р Володимир Галан, секретар Оксана Ґенгало й члени Контрольної Комісії, які попереднього дня перевели контролю книг, а саме її голова ред. І.Кедрин та д-р Я. Падох і проф. д-р П. Стерчо. Всі погодилися, що на звуження діяльности ЗУАДК-ту вплинула відсутність будь - якої платної сили в централі ЗУАДК. Рішено зберегти Европейське Представництво, як також зберегти дім 4829-4835 Норт 6-та вул., що його первісним призначенням було служити старшим віком людям, головно ветеранам. Призначено 1.000 дол. для стипендійної акції у Бразилії, яку веде СУА, та 1.000 для Кураторії, що опікується студіями українознавства у Пенсилвенійському університеті. Дир. І. Поритко звітував про труднощі співпраці із Суспільною Службою в системі СКВУ, — д-р Білик приєднався до погляду, що голосна нині справа представництва в кулюарах Об'єднаних Націй може бути зреалізована передусім ЗУАДК-ом. Була одностайна думка, що ЗУАДК може брати участь в допомозі нескореним як гуманітарна установа. ЗУАДК стоїть у цих справах у контакті з американською амбасадою у Москві, Високим комісаром ОН для справ втікачів та Міжнародним Червоним Хрестом.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ГРАДУАЦІЙНИЙ РЕЧИТАЛЬ ЮЛІЯНИ ОСІНЧУК

Ню Йорк. — В п'ятницю, 9-го травня ц. р. о год. 8-ій вечором в приміщенні Високої Музичної Школи Джуліярд в залі Пол Рісайтел Голл (Лінкольн Сентер — 66-та вулиця між Бродвеєм і Амстердам евеню) піяністка Юліяна Осінчук матиме свій градуаційний речиталь. В програмі: Беттовен, Ліст, Брамс, Шопен; вступ вільний.

УКРАЇНСЬКІ МЕЛОДІЇ У СВІТОВІЙ МУЗИЦІ

Нюарк. — 86-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштовує тут в п'ятницю, 9-го травня ц. р. в залі церкви св. Івана Хрестителя при Сенфорд евеню, вечір українських мелодій у світовій музиці, записаних на звукових стрічках з поясненням Р. Савицького. В програмі м. ін. композитори Беттовен, Ліст, Рахманінов, Ґершвин та виконавці Тосканіні, Горовіц, Бернштайн, Дайна Шор та ін. із клясичним та популярним репертуаром. Початок вечора год. 8-ма.

БОГДАН БОЖЕМСЬКИЙ В ЧІКАҐО

Чікаґо. — Громадянство міста Чікаґо матиме змогу вітати відомого мистця Богдана Божемського та оглядати його найновіші твори в днях 16-го, 17-го і 18-го травня ц. р. Виставка картин відбудеться в ґалерії УАСТ „Леви" при 2353 Вест Чікаґо евеню за старанням 12-го Відділу Українського Золотого Хреста. На відкритті в п'ятницю 16 травня о год. 8-ій вечора слово про мистця Божемського виголосить мистець Яро Плавюк. Виставлені картини, а саме: олії, темпери та дереворити до набуття. Треба відзначити, що твори мистця знаходяться в ґалеріях по цілому світі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢ Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Португалія не хоче комунізму

Не зважаючи на максимальну підтримку з боку правлячої лівої військової хунти і на велетенську політично-пропагандивну кампанію, в успіху якої були в першій мірі зацікавлені у московському Кремлі, Португальська Комуністична Партія не витримала іспиту навіть у максимально для себе вигідних виборах, коли можливості всіх інших політичних груп, включно з Соціялістичною Партією, були обмежені до мінімум. На комуністичних кандидатів віддано не повних навіть 13 відсотків голосів, що треба оцінювати як суцільну поразку португальських комуністів, які були певні перемоги.

Маючи для цього мінімальні можливості, в умовах своєрідної напівдиктатури лівої військової хунти, провідні діячі якої є членами Португальської Партії, демократичні партії одержали разом близько 65 відсотків всіх голосів. Широкі народні маси подавляючою більшістю голосів відкинули комунізм і пропонований Португальською Компартією „шлях до будівництва соціялізму" в Португалії, вибираючи шлях свободи, політичного плюралізму, проти диктатури однієї групи, чи однієї політичної ідеології.

Речники військової хунти обґрунтовували потребу військової диктатури в Португалії „політичним невіглаством" народних мас, мовляв, тільки військова диктатура знає, що добре, а що зле для народу, цим намагаючись поставити народ у позицію немовляти, чи — в кращому випадку — підлітка, який потребує опікуна, доки не досягне повноліття. Дуже знаменне є і те, що про таке „політичне невігластво" португальців говорила совєтська преса напередодні виборів, наче забезпечуючись на випадок програної Компартії, підтримуваної Москвою. „Правда" з 25 квітня у кореспонденції з Лісбони писала про можливі „парадоксальні ситуації", коли „найбідніші, найбільш гноблені, але політично найбільш несвідомі люди часто опиняються в часі клясових битв по боці хазяїв, по боці правих. Тому нікого не здивує, коли у виборах у законодавчу Асамблею, партії, що стоять на правому крилі, дістануть чимало голосів. Це не буде свідчити про політичну орієнтацію виборців, а про їхню політичну відсталість, або, як говорять, „деполітизацію".

Очевидно, навіть рахуючись з такою можливістю, Москва не сподівалася аж такої програної „авангарду пролетаріяту" — Португальської Компартії. Приклад з Португалією показує, що народні маси вміють розрізнити між „чорним" і „білим", і що перемога комунізму у московському виданні можлива тільки там, де Москва може місцевих комуністів забезпечити „допомогою" у формі війська та поліції. Щойно тоді народ „голосує" за кандидатів такої чи іншої компартії.

Коли йдеться про майбутнє Португалії, то вирішальною буде постава португальських збройних сил. Найближче майбутнє покаже, чи захочуть вони респектувати волю народу, чи, спираючися на силу, продовжуватимуть насаджувати комуністичні реформи. Португалія не хоче комунізму, як не хотіла його понад півсторіччя тому Україна як не хотіли його й інші народи, які все ж таки впали його жертвою. Майбутнє покаже, чи португальський нарід зуміє свою волю обстояти.

Оправдана вимога

Промовляючи минулого тижня в Ню Гейвені, Коннектикат, з нагоди 150-річчя Правничої школи Єйльського університету, президент Джералд Форд вказав на одну з головних причин всезростаючого поширення злочинности в країні: дуже мала кількість із заарештованих злочинців, включно із рецидивістами, покликані до судової відповідальности, а ще менше з них одержують терміни ув'язнення. Президент покликався на висліди двох студій, переведених в Мангаттені в Ню Йорку. Одна виявила, що за останніх три роки тільки 3-відсотки із формально оскаржених осіб були визнані винними, а інша студія виказала, що навіть із злочинців, які були визнані винними у поповненні насильницьких злочинів, тільки половина одержала терміни ув'язнення.

З уваги на таку статистику, президент Форд видвигнув оправдану вимогу, щоб всі особи, засуджені за насильницькі злочини, примусово одержували терміни ув'язнення, а не виходили на волю, як це часто траплялося досі. Він заявив, що особливо повинні бути засуджені на ув'язнення ті особи, які під час поповнення злочинів вживали пальну зброю, або в якийсь інший спосіб загрожували життю чи здоров'ю своїх жертв, а також вимагав тюремного ув'язнення для рецидивістів. Президент ясно зазначив, що його вимога щодо примусових термінів ув'язнення „не має на меті злосливо мститися над злочинцями, а радше охороняти невинні жертви". Тому, — сказав Президент, — він не наголошує фраз „закон і правопорядок", як це робили деякі його попередники, натомість вживає фразу із Конституції ЗСА „забезпечити внутрішній спокій". Всезростаюче поширення в країні таких насильницьких злочинів, як грабежі, знасилування, вбивства тощо нарушують цей „внутрішній спокій" в країні й тому треба тим злочинам покласти кінець. Це можна досягнути тільки тоді, коли злочинцям, особливо рецидивістам подасться до відома, що за злочини їх очікує негайне і довготривале ув'язнення — заявив Президент.

Треба сподіватися, що на заклик президента Форда позитивно зареагують стейтові та міські уряди і судові власті, які відповідають за покарання більшости злочинів насильницького характеру, особливо коли Президент у своїй промові в Ню Гейвені обіцяв, що федеральний уряд надасть стейтам і містам фінансову допомогу для боротьби із злочинністю. Крім того, стейтові і міські уряди повинні піти за прикладом федерального Уряду і асигнувати більше власних фондів на призначення нових суддів, прокураторів, публічних оборонців, поліцаїв й інших урядників, зв'язаних із правосуддям. Тільки співпраця федерального, стейтових і міських чинників може запевнити успіхи в боротьбі із всезростаючою злочинністю та забезпечити „внутрішній спокій" в ЗСА.

Микола Лівицький

ПРОБЛЕМИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ

У „Свободі" за 9 і 10 квітня Ярослав Гайвас оголосив, на мій погляд, дуже добру й обґрунтовану статтю „Дискусія і діло". Поштовхом до написання статті послужили авторові, очевидно, моя стаття „Екзильні уряди" та статті М. Сосновського „На тему української зовнішньополітичної репрезентації і діяльности" („Свобода", 12 і 13 березня).

Я не можу лише збагнути, чому Я. Гайвас твердить, що „обидва наші автори — М. Лівицький і М. Сосновський — визнали цю статтю за ‚мандат краю'". Ідеться про матеріяли, а зокрема про уступи з них, що торкаються СКВУ, в останньому „Українському Віснику", підпільному українському виданні, що недавно продісталося на Захід.

Я писав у моїй статті не спеціяльно про ці матеріяли, опубліковані в „Українському Віснику", але взагалі щодо постави українців на Батьківщині таке: „Воля українців на Батьківщині (поминаючи те, що вона не є підтверджена загальними виборами, але, проте, підтримана волею активних борців за визволення) повинна бути для нас законом". І я далі обстоюю мою думку, оскільки ми можемо мати певність, що ця „воля українців на Батьківщині" автентична і підтримана міцним і широко розгалуженим (наскільки це є можливе в умовах терористичного режиму окупанта) резистансом.

Щодо ролі СКВУ, то я висловився так: „І якщо СКВУ таке право (репрезентувати українські національно-визвольні прямування) на форумі ОН чи деінде здобуде то я був би перший, який би це привітав. Бо не сумніваюся, що СКВУ репрезентував би українську визвольну справу, виходячи з непохитних самостійницьких позицій. Але...". І після цього „але", я висловлював мої сумніви, чи в сучасних умовах СКВУ таку ролю міг би відогравати, отже, висловлював, властиво, ті самі думки, що й Ярослав Гайвас.

Проте, я свідомо не порушував теми ані щодо автентичности „мандату краю", ані його доцільности. Слушно пише Я. Гайвас, що „цього всього не можуть знати навіть найкращі патріоти в краю", себто не можуть орієнтуватися в ситуації на міжнародному форумі і в тих складних обставинах, в яких відбувається українська національно-політична праця в умовах нашого перебування в країнах західнього світу.

Не порушував я цих справ тому, що: 1. Це не належало до теми моєї статті; 2. Я не вважав потрібним, щоб саме я розпочинав дискусію на цю тему, щоб не виглядало так, що я виступаю з міркувань інтересів лише тієї установи, яку я репрезентую: Державного Центру й Уряду Української Народної Республіки в екзилі. Я вважав, що ліпше буде, як про ці справи вперше висловиться хто інший. Так теж і сталося: Я. Гайвас забрав слово в дискусії. Я гратулюю йому з приводу його тактовної і переконливої статті, із змістом якої я (крім, може, що він не поробив остаточних висновків) цілковито погоджуюся.

Використовуючи нагоду, я ще хочу порушити справу, про яку писав тижневик „Український Голос" (Вінніпеґ, Канада) з 2 квітня в статті „В уряді УНР не може бути громадян інших держав". З приводу моєї згадуваної вище статті в „Свободі" („Екзильні уряди"), „Український Голос" висловлює різні міркування і пише дослівно таке: „З вищеподаної заяви през. М. Лівицького можна б зробити такий висновок, що він особисто не схвалює того факту, що в складі уряду УНР дехто є громадянином іншої держави". Цей висновок є помилковим.

В моїх статтях, оголошених в „Свободі" в травні 1974 року, я, між іншим, писав таке: „... екзильний український політичний сектор і наш Державний Центр в екзилі займаються лише справами нашої визвольної політики, справами поневоленої України, будучи її речниками і репрезентантами — помимо навіть того, що в різних наших політичних екзильних організаціях та в органах Державного Центру можуть бути чинні (але тільки персонально) особи, що є вже громадянами чужих держав".

Бо є різниця поміж тими, що, будучи громадянами чужих держав, персонально входять до тих чи інших екзильних установ (в тому і до уряду УНРеспубліки) і тими, що працюють в органах організацій, які, як це є, наприклад, з СКВУ, офіційно репрезентують українців, що є громадянами різних держав західнього світу.

Таке персональне входження громадян чужих держав до органів українських екзильних установ є можливе і навіть необхідне з таких причин: 1. За яких ще 10 років в західньому світі буде вже дуже мало осіб, які не мають чужого громадянства, бо серед останньої української еміґрації існує (зумовлена різними обставинами життя) тенденція набувати громадянство тієї держави, де дана особа мешкає. Але по своїх внутрішніх переконаннях, так би мовити, „духово", вони не перестають бути громадянами України. Подвійне громадянство навіть формально допускається в деяких випадках і в деяких державах.

2. Нам відомі випадки, коли під час якоїсь війни вояки армії якоїсь держави (звичайно, не ворожої) є громадяни чужих держав. Також відомий факт, коли на постах т. зв. почесних консулів якоїсь держави в чужих державах перебувають не громадяни держави, яка акредитує їх. Чому ж того самого не може бути в нас, — тим більше, що українці перебувають у специфічних умовах свого політичного життя, коли наша батьківщина знаходиться під ворожою окупацією, а вільні українці розсіяні в десятках країн західнього світу.

Лев Яцкевич

ПРОВІСНИКИ ЗМІНИ ПІДСОННЯ

Щораз частіше появляються на сторінках світової преси тривожні голоси про охолоджування землі, зміну погоди, посухи, виливи та грядучу глобальну зміну підсоння землі. З недавно відбутої конференції в Римі відомо про великі неврожаї в Азії, Центральній Америці та ЗСА.

В Індії, в якій рік-річно монсунні вітри наводили рясні дощові опади, цього року з приводу великої посухи не зародив зовсім риж, в Банґлядеші дощеві зливи знищили докорінно усі засіви, в Африці в околицях Сагелю впродовж останніх шести років тривала безперервна посуха, а в Північній Америці збори кукурудзи і сої зменшилися на 25 відс. через надмірні дощі на весні, літні посухи та осінні морози. Цей довгий реєстр природних нещасть не віщує для нас нічого доброго. Метеорологи, аналізуючи погоду минулих років та непослідовність погоди останніх двох літ, передбачають велику зміну температури і дощових опадів на нашій пляненті та ставлять під знак запиту її спроможність себе прохарчувати.

Впродовж останніх 50 років Америка, за малими винятками, втішалася ненотованою в її історії гарною погодою, яку Рейд Брайсон, директор Інституту для Дослідів Довкілля при університеті Висканзин, називає „найбільш анормальним феноменом" останнього тисячоліття.

Англійський кліматолог Губерт Лемб уважає, що наша земля переходить циклічні зміни підсоння кожних 200 літ, і саме тепер ми входимо в нову кліматичну фазу, холоднішу за попередню. Не виключене, що ця нова фаза буде „малою льодовою добою", подібною до тієї, що між 16-им і 19-им століттям охолоджувала дошкульно цілу Европу. У висліді незвичайно низької температури перестали існувати урожайні колись поля Ґренляндії, зникли славні виноградники в Англії, а постійні неурожаї через щорічні приморозки на весні причинилися до масової еміґрації ірляндців до Америки.

Від 1940 р. середня температура на землі обнизилася на 1° Ф., але це вистачало, щоб вегетаційний час росту зерна зменшився на 10 днів. З цього висновок, що дальше охолодження землі може довести до рільничої катастрофи.

Погляди науковців на цю справу не завжди однозгідні та часто ідуть з собою в розріз, особлива відносно причини обниження температури землі та часу його тривання. Найбільш гідними довір'я вважають обстеження нашої атмосфери штучними сателітами, які виявляють збільшення засягу полярних вітрів, що наче широкою пеленою замітають горішню і долішню півкулі нашої пляненти, з більшими і меншими відхиленнями. Найбільш нищівною дією тих вітрів вважається бльокування насначених вологістю хмар в тропічних полосах землі, а у їх висліді зменшення дощевих опадів.

Згаданий вже кліматолог Брайсон заступає думку, що причину обниження температури нашої землі слід шукати в надмірі пилу та сажі в нашій атмосфері, що діють як маленькі дзеркальця, і що відбивають теплове проміння сонця та обнижують через те середню температуру землі. Наявність сажі в атмосфері є вислідом збільшення нашої технології та збільшення термодинамічного (копалинного) пального.

Інша група учених кліматологів вважає, що нижча температура землі є зумовлена дією соняшних плям та зв'язаними з ними потужними вибухами плязми на сонці та магнетичних бур, що викликають забурення в наших земських магнетних полях, в околиці обох бігунів, та відхилення напряму міжбігунових вітрів. Знову відомий астрофізик В. О. Робертс обстоює погляд, що зниження температури землі зв'язане з періодичним відхиленням земної осі та зміною кількости тепла, що його одержує земля від сонця. Ті всі теорії та гіпотези йдуть, однак, в розріз з публікаціями державних кліматологів, Д. Галомана та Мюрея Мичелла, які твердять, що у висліді збільшення технології та більшого зужиття термодинамічних палив, в нашій атмосфері збільшився відсоток 2-оксиду вуглецю що діє як ізолятор, перепускаючи крізь атмосферу соняшні проміння, але спиняє позачервоні теплові хвилі, які випромінює в простір наша земля. Виглядає, що, не зважаючи на великий поступ науки, ми не в силі устійнити докладно, чому зміняється наше підсоння, і що є причиною спорадичних посух та надмірних дощевих опадів.

Але в одному згоджується більшість кліматологів, а саме, що доцьогочасна добра погода, якою ми втішалися впродовж останніх 50-ти років, кінчається і людство мусить бути приготоване на великі кліматичні зміни, які при шалено скорім прирості населення землі можуть спричинити голодову катастрофу.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ТРЕБА БУТИ ОБЕРЕЖНИМИ

Поліційна статистика ствержує, що злочинність в Америці, зокрема по її великих містах, невпинно зростає. Напевно кожний з читачів „Свободи" чи хтось з його близьких і знайомих уже потерпів від грабіжників. І добре, коли зустріч з ними закінчується лише втратою гаманця. Знаємо про численні випадки, коли жертви нападів зазнають тяжких фізичних та моральних ушкоджень, внаслідок яких мусять тижні, а то й місяці проводити в шпиталях. Думаю, що не одному з членів нашої великої громади до кінця їх життя прийдеться лікуватися, щоб визбутися наслідків зустрічі з напівбожевільними наркоманами, охочими до легкої наживи людиноподібними істотами і рецидивістами, для яких людське життя і здоров'я нічого не варті. Не пишу вже про трагічні випадки, які кінчаються смертю.

Чому порушую це жалюгідне і поширене явище, супроти якого життя в джунглях виглядає ідилічним?

Цим листом до Редакції я хотів би звернути увагу управ наших громадських і політичних організацій, адміністрації наших театрів і впорядників різного роду імпрез на те, щоб вони, враховуючи небезпеку вертатися додому після закінчення вистав, засідань і академій у пізніх годинах, починали їх не о 5-ій чи 6-ій годині вечора, а переносили їх початок бодай на 2-гу чи 3-тю годину. Якщо й далі будемо ми наші імпрези починати у вечірніх годинах, напевно залі наших домівок світитимуть пусткою.

В. Давиденко
Бруклин, Н.Й.

ПРО РОЗБІЖНОСТІ В ПОНЯТТЯХ

У „Свободі" з датою 23-го квітня д-р Осип Бойчук сумлінно зреферував і критично оцінив мою доповідь на тему: „Українські дисиденти в історичній перспективі". Його критичні зауваги до моєї доповіді виринули із розбіжности в наших поняттях, що таке „дисидент". Д-р Бойчук готовий розуміти цей термін у найширшому розумінні (... „можна очікувати повного розгляду індивідуального і групового спротиву українців на протязі його історії"...) Натомість в моїй доповіді я вживав поняття „дисидент" в багато вужчому сенсі: а саме, українські дисиденти у мене, це члени інтеліґенції, що боронять національні права свого народу проти бюрократії тоталітарної російсько-совєтської імперії. З таким поняттям дисидентів можна годитися, або не годитися, але слід признати право доповідачеві поставити тему так, як він її розуміє і як її можна подати в одногодинній доповіді.

Це моє утотожнення дисидентів з національно свідомою інтеліґенцією, утотожнення, якому я приділив багато уваги під час доповіді, пояснює чому я не розглянув український спротив проти Росії „в протязі історії", чому я не включив ширші форми спротиву як, наприклад: Запоріжської Січі, чому я підкреслював нечисленність дисидентів. Справа в тому, що як історичне і суспільне явище, національно свідома українська інтелеґенція не старша 130-150 років і до найновіших часів вона включала дуже малу частину українського народу.

А чому, — д-р Бойчук питає, — я не зарахував до дисидентів Міхновського і членів РУП-у, або Єфремова і його товаришів та Спілку Визволення України? Отже тому, що Міхновський і Єфремов діяли в часах, коли тоталітарна, імперська система валилася, коли бюрократія була знесилена, коли український рух міг перейти до відкритої боротьби за державність. Міхновський і Єфремов вже не дисиденти — вони учасники визвольних змагань.

Правда, моя доповідь була побудована на підставі „наперед створеного... образу українських дисидентів". На мою думку, як довго українські дисиденти утотожнюватимуться лиш з вузькими колами членів інтеліґенції, їх успіх, хоча дійсно подивугідний, був і буде обмежений. Але коли між дисидентами будуть численні представники інших, ширших прошарків українського суспільства, не виключаючи членів місцевої бюрократії, тоді шанси на успіх української справи значно зростуть. Такі погляди у мене виробила не тенденційність, але історична перспектива.

Орест Субтельний
Кембридж, Масс.

РОЗКРИВАЄ СВОЄ СЕРЦЕ

Мені добігає уже 80-ка, а я все ще немов Шевченків Прометей „рвуся до бою", хоч фізичні сили не дозволяють вже „розгорнути крил" на повну ширину. Вже два місяці пробував написати ширшого листа до „Свободи", але не міг через хворобу. Трьома наворотами вже був у шпиталі, а з канцелярій лікарів не виходжу, але найліпшим ліком для мене є „Свобода", яка пов'язує мене з Україною.

Три роки тому померла моя дружина, яка активно допомагала мені в громадській праці. Постійно про це думаю, бо багато спільного у нас було і багато вирозуміння. Коли ред. Лука Мишуга створив бюро у Вашингтоні і розпочав збірку для допомоги молодій Українській Державі, я зібрав тоді був поважну суму грошей. Подібні збірки переводив на потреби

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Михалевич

ПРО ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ПІДПІЛЛЯ

1

Ще в Єлисаветграді, мабуть в 1916 році, — мене, десятилітнього хлопця, водив Дід до родини Т. на традиційні у них „Поклони Шевченкові" в річницю поетової смерти. Там у вітальні звичайно будували, удекоровану квітами й жовтоблакитними стрічками символічну могилу, а зі стіни дивився портрет Батька Тараса, під яким на цілу стіну був намальований краєвид із широким Дніпром, кручами і безкраїми, неосяжними степами.

Настрій був святковий і урочистий, який мені нагадував тоді Свят-Вечір. Коли всі зібралися, пані Т. затулила наглухо вікна, а п. Т. попросив нас вставанням вшанувати пам'ять Великого Кобзаря. Не пригадую, чи сам він при тому виголошував якесь Слово. Після тієї офіційної частини, діти, — вже не в гімназійних уніформах, а вбрані у вишивані сорочки, — деклямували Шевченкові вірші і закінчили цілий виступ інсценізацією „Біля Могили".

Урочистість, а до того Дідів наказ не втаємничувати будь-кого у бачене — зробило на мене тоді велике і глибоке враження.

#

Десять років пізніше, — вже в Золотоверхому, — дав мені рукописи своїх віршувань Микола Васильович Левитський, щоб я їх переписав „каліграфічно" начисто. Із Збірки передомною вже не наш єлисаветградський „артільний Батько" — кооператор, а ніби постать з „Другої дії", колись пережитого свята Шевченка в дитинстві: активний член Управи Свято-Софійської Громади в Києві, — патріот і один з провідних діячів національного Києва.

Найбільше на мене враження зробили його вірші, присвячені бронзовому ідолові, — перед тим скинутому з п'єдесталю (до речі на якому нині стоїть пам'ятник Шевченкові) — царю Миколі Першому, а також присвячені, кинутим в купу металевого лому, мідним Кочубеєві й Іскрі...

Крізь рядки вірша вирисовувався, ніби скинувший із себе свиту старости й тавро поневолювачів — інший Левитський, — не той, що оце щойно повернувся з якогось з'їзду кооператорів, а той, який направду наступив ногою на груди царя — Шевченкового ката, щоб він вже ніколи, у жадному втіленні не вставав.

Два роки пізніше доля кинула мене за ґрати камери „на Катериненській" на Липках. Вузька, напівтемна і мабуть ще перед революцією білена камера, в якій побудовані нари в три поверхи. На них і під ними — сучасний п і дсовєтський „Вавилон". Тут і бельгієць, якого виявили як „троцькіста", і червоноармієць-туркмен, затятий азійський націоналіст, і латиш, і жид,... очевидно, найбільше — нас, киян і людей з околиць.

На допити викликають теж вночі. Запам'ятався юнак з села Макарова. Звичайно мовчазний, — цього разу повернувся по півночі від слідчого „виведеним з рівноваги", подратованим. Як звичайно — всі зі запитом: „Ну?!" Виявляється, їх тут по камерах ціла група молоді. Сидять за те, що десь в полі сходилися і учитель їм читав з „Історії України" Грушевського. Як звичайно, — їм слідчі закидають приналежність до підпільної організації і вимагають признань.

— „Слідчий вимагав, щоб я в тому признався. Признаюсь, — кажу, — що всі ми належимо до підпільної організації — ціла Україна!" — Далі він оповів, що слідчий наказав принести вечерю, й поставивши перед хлопцем тарілку з ковбасою, булкою і всячиною й каже: — „Їж! Отаке і далі могтимеш їсти, як у всьому признаєшся. А як ні, то... землю їстимеш!" — Хлопець оповідає й аж зблід від обурення: „— ми не підпільна організація, бо ми — народ!"

Коротко, хлопця знову кинуто до камери. Кажуть, по-сусідству сидить брат Єфремова, а також розкидано по камерах багато хлопців. (Чи той Єфремов був дійсно братом С. Єфремова — мені установити не пощастило).

*

В 1929 році нас, — телеграфістів полігонної сотні 3-го полку Зв'язку — послали „на практику" до харківської ЦТК (Центральної Телеграфної Контори). Незабаром ми побачили, що тут справа зовсім не в практиці, а цілком з інших причин нами замінено цивільних штатних телеграфістів біля апаратів Юза. До нас різночасно прикріпили групу комсомолок, які лише нам приносили телеграми-блискавки, призначені для передачі, а від нас відбирали отримані.

Відразу кинулося в очі, що вся комунікація відбувається в рамках якоїсь засекреченої і дуже широкої операції ОГПУ, при чому багато депеш було адресовано безпосередньо голові ВУЦВК — Г. І. Петровському. Тексти усіх телеграм були зашифровані кодами. Але часом ті, що були адресовані „всеукраїнському Старості" — були зашифровані частково, що допомогло нам зорієнтуватися „про що ходило". Операцією була охоплена ціла Україна. Через наші руки переходили телеграми із списками засуджених, які домагалися перегляду справи, або... прохали помилування. Були адреси з Балти, Маріюполя, Овруча, Нікополя, Любеча, не говорячи про такі міста, як Полтава, Житомир, Одеса, Дніпропетровськ тощо. Від комсомолок ми довідалися „по секрету", що відбувалася операція по ліквідації широкорозгалуженої підпільної організації українських самостійників, які хотіли відокремити від Росії — Україну.

У квітні 1930 року група червоноармійців і підстаршин 3-го полку Зв'язку дістала від полкового клюбу приділ квитків до кіно. Група, до якої і я належав, — „випадково" заблукала під будинок Харківської Опери, навколо якої на стійках сто-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Увага Гуцули! Увага Любителі Гуцульщини!
КОНФЕРЕНЦІЯ ГУЦУЛЬСЬКИХ ТОВАРИСТВ АМЕРИКИ Й КАНАДИ
повідомляє всіх Гуцулів і Любителів Гуцульщини,
що ми не скликаємо
ЖАДНОГО ТАК ЗВАНОГО
„Всегуцульського З'їзду"
Тож за ніякий з'їзд, який хтось переводить, ми відповідальности як матеріяльної, так і моральної не березо.
За Управу Гуцульських Товариств Америки й Канади:
А. Андрусяк, заст. гол. Мґр М. Домашевський, писар
С. Бакай і В. Стефанюк, члени

ОКРУЖНА ТАБОРОВА КОМІСІЯ „БОБРІВКА"
подає до відома, що
ПЛАСТОВІ ВИХОВНІ ТАБОРИ
для НОВАЧОК, НОВАКІВ, ЮНАЧОК і ЮНАКІВ
— відбудуться —
на Бобрівці
від 5-го до 26-го липня 1975 р.
- Висота таборової оплати:
  Знижки тільки за повний 3-тижневий табір: для двох дітей з одної родини — 10% таб. оплати, для трьох і більше дітей з одної родини — 15% таб. оплати.
- Реєстраційна оплата — 5.00 дол. від учасника, яка не є зворотна, не підлягає родинній знижці і мусить бути надіслана з карткою зголошення до 31-го травня на адресу:
  Miss Valentina Schiraj
  154 Mansfield Street, New Haven, Conn. 06511
  Tel.: (203) 776-4211
  По 25-м червня прошу звертатися за інформаціями до: Mr. Petro Pryshlak
  263 Pine Lane, Wathrsfield, Conn. 06109
  Tel.: (203) 563-3129
- Точніші інформації та інформаційні листки мають місцеві станичні проводи.

УПРАВА ОТК „БОБРІВКА"

Увага! Увага!
Філядельфія і околиця!
ЗАХОДОМ
ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНС
ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОЇ ОКРУГИ
— відбудеться —
в суботу, 10 травня 1975 року
в залі Дому УНСоюзу
при 5004 Н. Олд Йорк Рд., Філядельфія, Па.
СЕКРЕТАРСЬКО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КУРС
З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:
1. Значення вишколу секретарів-організаторів;
2. Діловодство секретаря Відділу та його обов'язки у відношенні до членів;
3. Як здобувати членів (психологія забезпеченевої акції);
4. Співпраця секретаря Відділу з Головною Канцелярією УНС;
5. Наш „товар" — роди забезпечення;
6. Національна роля УНСоюзу в минулому і сучасному.

Доповідачі під час курсу:
ВОЛОДИМИР СОХАН, гол. секретар УНС
СТЕПАН ГАВРИШ, гол. організатор УНС
До участи в курсі зобов'язані всі відділові секретарі та урядовці. Також можуть взяти участь члени, які хотіли б активно працювати для Українського Народного Союзу.
Початок Курсу — 10-та година рано
Вечером, о год. 6-ій відбудуться Організаційні Наради всіх секретарів та урядовців Відділів Округи в часі яких буде
РОЗДАЧА ЮВІЛЕЙНИХ СОЮЗОВИХ ВІДЗНАК ЗА 1974 РІК
В часі перерви відбудеться
СПІЛЬНА ПЕРЕКУСКА
За Окружну Управу:
Петро Тарнавський, голова
Іван Данилівський, касир Лазар Іванина, секретар

ЩО ПИСАЛА ПРЕСА ПРО
„Гей, там на горі „Січ" іде!.."
книгу товариств „Січ" й „Українські Січові Стрільці":
„СВОБОДА": „Книга подає історію „Січей". Понад сто авторів розказує свої спогади чи також пише історію, нариси, вірші, присвячені „Січам", багато ілюстрована, є цінним вкладом до історії українського життя. Гарна титульна сторінка, роботи мистця Е. Козака, зображує похід „Січей". Цю книжку варта перечитати, щоби пізнати якими шляхами і з якими перешкодами творилася нова Січ на західньо-українських землях".
Це видання повинно бути в кожній українській родині, в бібліотеці кожнього товариства. Набувати можна в ціні 12.00 дол. — у м'якій, 14.00 дол. — у твердій оправі по адресі:
KNYHA "SITCHEY"
11450 — 78th Avenue, Edmonton, Alberta, Canada T6G 0N3

Увага! ***Абітурієнти*** **Увага!**
УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ГІМНАЗІЇ
КНЯЖОГО ГОРОДА
Перемишля!
З'ЇЗД З ПРИВОДУ НАШОЇ МАТУРИ
В ТРАВНІ та ЧЕРВНІ 1930 РОЦІ
відбудеться на УКРАЇНСЬКІЙ ОСЕЛІ
„Союзівка"
в днях 24-25 травня 1975 року
у ВІЛЛІ „КИЇВ"
У ПРОГРАМІ З'ЇЗДУ:
8-9 ранку — Сніданок.
Реєстрація — 9-12 год. дня.
Початок З'їзду — год. 1-ша по пол.
Відкриття З'їзду — ПЕТРО ЯМНЯК.
Вибір Президії.
МИРОСЛАВ ПРОКОП: До ґенези нашого покоління.
Під час з'їзду відтворення моментів навчання VIII кляс (участь беруть: ПЕТРО ЯМНЯК, ІВАН СКОЧИЛЯС, РОМАН РЕЙНАРОВИЧ, РОМАН ТИМЧУК), спомини, розвагова частина, ученики про себе самих.
ВЕНКЕТ — 6:30 веч. (Стрій довільний).
У міжчасі тов. ІВАН СКОЧИЛЯС відтворить картину з пластового життя.
Неділя, 25-го травня — Служба Божа, о. декан ІВАН СИРОТИНСЬКИЙ
Год. 1-ша по пол. — Прощальний обід.
Проситься всіх зголошених Товаришів, голоситися на адресу „Союзівки", у дир. Володимира Кваса.
ЗА ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:
Д-р Мирослав Прокоп Д-р Роман Рейнарович
Актор української сцени
Мґр Іван Скочиляс Роман Тимчук
Ред. Петро Ямняк
Привіти слати на адресу: P. Yamniak, 9 Lincoln Place, Clifton, N.J. 07011.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Українського Національного Комітету і Об'єднання Українських Організацій, які існували перед покликанням до життя Українського Конгресового Комітету Америки. Переїхавши до Пассейку, зайнявся організуванням парафії української православної церкви і був активний на інших відтинках українського життя. Свої спогади про ті часи я списав на папір і передав в переховок до української бібліотеки Української Централі в Пассейку. Прочитавши це, вам тепер буде більш зрозуміло чому я не можу обійтися без „Свободи". Крім того, мені буде легше, як розкрию своє серце перед „Свободою".

Лесьо Сисин

ПРО ВИГЛЯД „СВОБОДИ"

„Свобода" — це український незалежний щоденник, що виходить поза межами України. Його читають в цілому світі, де тільки живуть наші люди. Як знаємо, його розсилають до університетських бібліотек тут в Америці, Европі, Австралії, а навіть деяка кількість примірників летить поштою в Україну. Значить, він сповняє важливу ролю в нашому культурному житті. Хтось може погоджуватись, або ні з його змістом, але заки зачне читати, звертає увагу на його вигляд, на його „лице".

Знаємо, як багато для репрезентації значить зовнішній вигляд людини, чи її дому. А який зовнішній вигляд нашої української газети? Спробуйте її прочитати: письмо нечитке, залите фарбою, або таке прозоре, що ніяк не вгадаєте, що там написано. Чи бачить відповідальний редактор, що він випускає в світ?

Д-р Атанас Слюсарчук
Детройт

У ВІДПОВІДЬ: Редактор бачить, та ще й як! Але, саме тепер уже закінчується підготова до перенесення „Свободи" до нових приміщень та переходу на нову систему друку (офсет, компютори). Поліпшувати тепер по важним коштом зовнішнє оформлення „Свободи" було б дослівно зайво викиненим грошем, від якого „Свободі" не переливається. Отже, просимо вибачення і зрозуміння ще на кілька місяців та гарантуємо, що після перенесення і зміни системи друку „Свобода" появлятиметься в найкращому оформленні за всю свою вже 82-літню історію. АД.

Розколивані дзвони — Великоднє число „Веселки"

Урочистий гомін розколиваних дзвонів, що несуть дітям радісний привіт „Христос Воскрес"! — становить основну тему матеріялів квітневого числа „Веселки". Відкриває цю тему вступна ілюстрація П. Андрусева „Дівчинка з писанками" і вірш до неї Р. З. „Гей, Великдень!". Продовжує її вірш М. Маморського „Христос Воскрес!" (оформлення О. Судомори), „Щоб збилось ячко!" (іл. Г. Мазепи) і оповідання В. Мацькова „Направду воскрес!" (іл. М. Дмитренка). Релігійно-національний момент є темою пісеньки Г. Черінь „Молитва українських дітей" з музикою С. Яремка. Загадки з великодньою тематикою і святочний привіт від редакції „Веселки" закривають цей цикл, тлом якого є весняне пробудження природи. Весняному цвітінню квітів, дерев, трав і рослин, веселому щебетанню пташок, грайливому стрибанню сонячних променів присвячені вірші Р. Завадовича „Весна" (іл. М. Левицького), „Цвірінь", Н. В. Т. „Маргаритка" (стокротка) і А. Коссовського „Сонячні зайчики".

За цей весняний цикл матеріялів зазублюється ряд природничих матеріялів з життя тварин. Це „Лисичка-сестричка" О. Лотоцького-Білоусенка (іл. М. Михалевича), „Песик Джур" К. Перелісної і пригодницьке оповідання Д. Чуба з Австрії „Пригода з крокодилем" (іл. З. Онишкевича) про риболовів, хлопця Василька, пса Найду і крокодиленя.

Окремий цикл розваговиховного характеру становлять веселі ілюстровані історійки. Перша, це „Гоца Драла" (Р. Завадович-П. Холодний) про невдалий сольоспів Ромтомтома, що приспав слухачів, лісових звірів. Друга, це віршик К. Перелісної „Герой" про пустуна Гриця і його покарання, третя, це віршована гумореска В. Юрченко „Пригода Ілька Хвалька", який замість риби спіймав черепаху і соромно втікав перед розлюченим гусаком. Обі ці історійки оформлені Ю. Козаком.

Безкінечник „Богдан-січовий стрілець (Р. Завадовича-П. Холодного) розповідає про втечу арештованих червоними вояками киян, визволених Богданом і захоплення ним і його вояками большевицького вантажника.

Загадки в квітневому числі мають розвагово-навчальний характер. Це: географічна загадка М. Петрова „Скажіть, малі географи!" — і мовно-словникова загадка. К. Перелісної „Школярики".

У рубриці „З дитячого життя" вміщена світлинка з казки-п'єски „Білосніжка" Лялькового театру 83-го Відділу СУА в Ню Йорку і два дописи дітей (Уляни Кекіш і Ксені Зелик) про лялькові зображення постатей з прочитаних лектур на лекціях української мови в школі св. Юра в Ню Йорку. Дописи прикрашені фотами ляльок і їх виконавців — школярів.

Пребагате й різнородне змістом та ілюстраціями квітневе число „Веселки" надруковане шістьма грайливими весняними кольорами.

В. Б.

Увага! В НЕДІЛЮ, 4 ТРАВНЯ 1975 р., о год. 6-ій веч. на Радіовисильні WSOU, FM 89,5
буде передаватись
Українська Великодня Програма
від Української Православної Церкви Св. Вознесення в Мейплвуді, Н. Дж. у співпраці з Українською Студентською Громадою в Сітон Гол Університеті.
Ласкаво просимо послухати нашу радіопередачу та запросити Ваших знайомих слухати нашу програму.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА
ВЕЛИКА П'ЯТНИЦЯ — 2-го травня — Вечірня з винесенням Плащаниці — год. 3-тя по пол.
ВЕЛИКА СУБОТА — 3-го травня — Свята Літургія Василія Великого з Вечірнею, о год. 9-ій ранку. — Читання дій Апостольських — год. 10-та веч. Воскресна Утреня і свячення пасок — год. 11-та вечора.
ХРИСТОВЕ ВОСКРЕСЕННЯ — 4-го травня — Служба Божа св. Івана Золотоустого — год. 10 ранку.
18-го ТРАВНЯ — Служба Божа — год. 10 ранку — після відправи Спільне Свячене.
25-го ТРАВНЯ — Служба Божа — 10-та год. ранку і після відправи Посвячення Пам'ятника для Покійних Ветеранів.
Щиро вітаємо Гостей.
Адреса Церкви 652 Irvington Avenue Maplewood, N.J.
ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНО ВОСКРЕС!
о. Іван Накеневич, настоятель
За Управа Віктор Кирейко, голова

ПРО ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ПІДПІЛЛЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

яли вояки 4-го полку ОГПУ, з якими ми, в рамках харківської залоги, — в чомусь „соцзмагалися", а тим і... „товаришували". З телеграфних стовпів, з рур гучномовців, було чути уривки чиїхсь запитів і відповідів...

Хтось запропонував ризикнути спробувати дістатися до середини, щоб „глянути". Нахабно зайшли до вестибюлю. З а т римали. Мовляв — вступ за спеціяльними п е репустками. Просимо побачитися з „карначем" (караульним начальником). Той на нас прикрикнув, що ми порушуємо дисципліну і пхаємося туди, куди не маємо перепусток, а потім — розм'як і порадив, щоб ми по-військовому проскочили сходами на гальорку, щоб, дійсно, одним оком глипнути на „контрреволюцію". Так ми дісталися на галерею.

Підсудних... більшість з них я, як киянин, — знав. Як прихожанин Св. Софії — найкраще знав Володимира Чехівського, інших — посередньо через спільних знайомих. Чи знав речників влади?.. Звичайно, доки не потрапиш до їхніх пазурів — хто ними цікавиться?

Червоноармійці тих часів, в групі яких я був? Що вони були за люди? Під совєтами дуже не рекомендується давати комусь „заглядати в душу". Треба судити по поведінці. Всі ми помітили з гальорки, що оператор ОГПУ біля радіовисильні — передавав не все, вимовлене підсудними. Часом обривав передачу на півслові й заля (а також слухачі радіопередачі взагалі) майже не чули неголосних висловів підсудних. Крім того треба ствердити, що ніхто з групи в касарні не бігав до політрука „звітувати" про нелегальний „рейд до Опери". Нас ніхто не викликав і не було неприємних балачок на ту тему з начальством.

Заля?.. Партер не був виповнений. На гальорці крім нас, з лівого боку, над сценою (де сиділи підсудні і „суд") — було лише кілька осіб. Заля „реагувала", видно, як умовлено — за прикладом когось, кого всі покликані мали брати за приклад. Не щиро, а... виконуючи завдання.

Ми були там лише кілька хвилин, — отже не було часу вникнути в суть того менту процесу СВУ-СУМ. Бо... хтось з протилежного боку гальорки щось кинув (може кульку паперу - записку?..) на сцену, між підсудних. В таких випадках не чекають на розгортання події - випадку, а стараються якмога швидше зникнути з обрію. І ми, без команди, спонтанно — вислизнули з будинку без комплікацій.

*

У 1931 році, вже студентом Київського Художнього Інституту, якось заблукав я в „катакомби" підвальних приміщень Інституту (Смірнова 22) в пошуках за якимсь підрамником, або взагалі „чимсь", що надавалося б... Адже тоді малювалося на препаскудному совєтському пакунковому папері, пришпиленому до вогких промерзлих стін клясів і коридорів. І от в приміщеннях, колись призначених для кам'яного вугілля, яким огрівалося будинок, і куди тепер начальству заглядати не було потреби — я натрапив на Тризуба, мальованого на цілу стіну!

Блискавкою майнула думка: це вже не підпілля, — це вже дійсно ціла Україна, яку ані виловити, ані не замкнути ніхто не всилі. Ніколи!

Квітень 1975

Відбулися загальні збори Відділу УККА в Гартфорді

Гартфорд (П.Ш.). — Тут 23. березня 1975 року відбулися загальні збори Відділу Українського Конгресового Комітету Америки в приявности представників організацій і платників УНФ-ду.

Збори відкрив голова Відділу д-р О. Теслюк вітаючи присутніх учасників зборів, та подав порядок нарад, який з малою поправкою М. Шевчука, був прийнятий одноголосно.

Зборами проводила Президія в складі: А. Рудзінський — голова, Л. Кінах — заст. голови, С. Радьо — секретар.

По відчиті протоколу з попередніх загальних зборів, відбулось звітування уступаючої управи, яке було добре підготоване та було властивим віддзеркаленням праці Відділу у звітньому періоді. Заслухавши звітів поодиноких членів управи, присутні ствердили, що управа була цілий час активною, за що висловлено їй щире признання.

Після звіту Контрольної комісії, яка одобрила працю уступаючої Управи Відділу, відбулась дискусія над звітами, яка пройшла в діловій атмосфері, порушуючи загальні справи Відділу УККА.

Після уділення абсолюторії уступаючій управі Номінаційна комісія представила список кандидатів в члени нової управи, який загальні збори одобрили та вибрали управу в наступному складі: голова — д-р О. Теслюк; 1-ший заст. голови І. Кукіль, 2-гий заст. і реф. зовн. зв'язків — Р. Заставський, реф. УНФ — В. Мерещак, секретар української мови — інж. П. Пришляк, секретар англійської мови — п-на О. Кузик, фінансовий реф. — Я. Заяць, імпрезовий реф. — Т. Мельник, пресовий реф. — П. Шагай, Референтура молоді — (представники молодечих організацій), реф. суспільної опіки — І. Яріш, архівар - хронікар — Я. Логуш, Вільні члени — мгр. Б. Крупа, інж. Б. Ціропалович.

Член спеціяльних доручень — О. Кінах. Контрольну комісію очолив А. Рудзінський, а Товариський Суд Іван Селеман.

Слід згадати, що д-р О. Теслюк був вибраний головою Відділу вже в третє. Він чимало доложив зусиль для популяризації УККА в загальній його праці.

Новообраний голова подякував за висловлене йому довіря і поділився з учасниками зборів найновішими інформаціями.

Закриваючи Загальні Збори председник А. Рудзінський висловив вдоволення з перебігу зборів та побажав новообраній управі багато успіхів.

УКРАЇНСЬКА ДИТЯЧА СВІТЛИЧКА ВЧИТЬ ВАШУ ДИТИНУ ЩЕ ОДНІЄЇ МОВИ.

Замість квітів — в пам'ять
проф. д-ра Василя Стецюка
на Фонд Українських Студій при Гарварді складають 20.00 доларів.
Висловлюють глибокі вислови співчуття Родині.
Галина СИРОТЮК
О. і Ю. ОХРИМОВИЧІ

Замість квітів на свіжу могилу
Незабутнього СЛ. П.
проф. д-ра Василя Стецюка
на Наукове Товариство ім. Шевченка жертвують 25.00 долярів
Ярослав і Ніна КОРОПЕЙ з Дітьми

Замість квітів на свіжу могилу
сл. п. НАТАЛІЇ з РУЩИЦЬКИХ ПАРУБЧАК
складаю 20.00 долярів
на Патріярший Фонд в Римі.
Нюарк, Н. Дж. Б. СТЕФАНОВИЧ

Замість квітів на могилу
сл. п. д-ра ІВАНА ЗАВАЛИКУТА
10.00 долярів складаю
на фонд „Церква в Потребі"
Достойній Дружині та Родині вислови глибокого співчуття.
Юліян КОЗЯК

Замість квітів на свіжу могилу
нашої Найдорожчої МАМИ і БАБУНІ
бл. п. Ольги Німилович
на Фонд Патріярха Йосифа І зложили:

інж. Юрій і інж. Марія Гончаренко	$50.00
д-р Зенон і Богдана Пагута з родиною	40.00
п-во Дмитро і Павлина Німилович	25.00
д-р Лев і Уляна Каменецький	20.00
інж. Зенон і Віра Легедза з родиною	20.00
інж. Мирон і Оля Гнатейко	20.00
інж. Яромир і Оля Зазуля	20.00
інж. Григорій і Ірена Кузьма	20.00
ц-во Юрій і Ірена Колодій	20.00
мгр Остап і Мирослава Гук	15.00
п-во Микола і Марія Процик	10.00
п-во Ярослав і Таїса Туранський	10.00
п. Володимир Петровський	10.00
проф. Тарас і Оля Гунчак	10.00
проф. Володимир і Надя Нагірний	10.00
інж. Володимир і Богдана Гнатківський	10.00
інж. Ярослав і Адріяна Терлецький	10.00
інж. Ярослав і Ярослава Букачівський	10.00
інж. Ярослав і Оля Городецький	10.00
п-во Л. Мартин з родиною	10.00
п-во Юрій і Дзвінка Яцикевич	5.00
Разом —	$355.00

Щиро дякуємо всім за пам'ять і пожертви, та пані Олі Гнатейко за переведення цієї збірки.
РОДИНА

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ АМЕРИКИ
з великим сумом повідомляє Побратимів по Зброї і Українську Громаду, що у Франції, 19-го квітня 1975 року, відійшов у Вічність, на 89-му році многотрудного життя, Генерального Штабу Генерал-Полковник Армії УНРеспубліки
ОЛЕКСАНДЕР УДОВИЧЕНКО
Командир 3-ої Залізної Дивізії, Командуючий фронтовими групами, Інспектор Армії УНР, Голова Т-ва б. Українських Вояків у Франції, Віцепрезидент УНР в екзилі, почесний Член СУВА.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
Достойній Родині Покійного складаємо наші глибокі співчуття.
ЗА ГОЛОВНУ УПРАВУ —
МИКОЛА ЛИЧИК, майор

У безмежно-глибокому смутку ділимося вісткою з нашими Друзями та Знайомими, що в далекому Буенос-Айресі, 19-го квітня ц. р. наша МАТИ, БАБУНЯ й ТЕЩА
АКАДЕМІЧНА МАЛЯРКА
ОЛЬГА КРЮКОВА-ГУРСЬКА
назавжди відійшла від нас, наслідком несподіваного другого інфаркту, який, іронією долі, стався за кілька днів до очікуваного приїзду до Буенос-Айресу її дочки і внука.
У невтішному горі:
ЛІДІЯ КРЮКОВА-КАЧУРОВСЬКА (дочка)
ЛЕОНАРДО КАЧУРОВСЬКИЙ (внук)
ІГОР КАЧУРОВСЬКИЙ (зять)
Мюнхен, 20-го квітня 1975 р.

Ділимося сумною вісткою з Родиною Покійного на Україні та Приятелями і Знайомими, що дня 18-го квітня 1975 року, на 77-му році життя, після довгої і тяжкої недуги, відійшов у Вічність
бл. п.
Інж. ВАСИЛЬ ОЛЕКСІЄВИЧ РЖЕВСЬКИЙ
нар. 11-го березня 1898 року на Україні.
ПОХОРОН відбувся в понеділок, 21-го квітня 1975 року, о год. 9-ій ранку з Православної Катедри св. Князя Володимира, на цвинтар Елмвуд в Чікаго, Іл.
В глибокому смутку, друзі:
АННА ГЮБНЕР
ЛЕОНІД ГЮБНЕР з дружиною ТАМАРОЮ
і дітьми: ЮРІЄМ, АНДРІЄМ і НАТАЛКОЮ

СПОРТ

ЛЕВИ - БАВЕРІЄНС 5 : 0 (1:0)

Здобувши першенство стейту Ілліной у розгривках за професійну чашу ЗСА, „Леви" виїхали 13. квітня до Мілвокі на змагання із першуном стейту Вісконсін „Баверієнс". Змагання ті виграли „Леви" легко 5 : 0. Тільки у першій половині ставили німці опір нашій дружині, у другій „Леви" цілковито панували на грищі і вислід міг бути вищий, як би наші змагуни не бавилися за багато під воротами противника, а більше стріляли. Ворота добули: Рошг, Ґрін, Шлапак, Андрущишин по одному.

По тій перемозі „Леви" дійшли до чвертьфіналу і свої слідуючі змагання мали розіграти зі Ст. Люїс. Однак „Леви" були змушені відступити від дальших розгривок за професійну чашу ЗСА, бо шістьох найкращих змагунів відійшло до професійної дружини „Стінг". Коли зачала творитися професійна дружина, „Леви" дістали запевнення від певних офіційних чинників, що „Леви" зможуть закінчити розгривки за чашу ЗСА зі всіми змагунами. Однак вийшло інакше. Велика шкода, бо „Леви" мали цього року добру дружину і великі шанси добути професійну чашу ЗСА. Професійна дружина розбила нашу дружину і нам ті шанси відібрала. Найсумніше в тому це те, що ми дуже сумніваємося, чи та професійна дружина „Стінг" вдержиться в Чікаґо.

Роман Б. Прихан

СПОРТОВІ ВІСТІ З ДЕТРОЙТУ

Спортове Товариство „Черник" започаткувало весняний сезон копаного м'яча в суботу, 12-го квітня ц.р. змаганнями за першенство молодечих дружин Мічиґен, як слідує: „Черник" (доріст) — „Кікерс" (доріст) 1 : 0, ворота здобув Бей; „Черник" (юнаки) — Бірмінґгам 3 : 0, ворота здобули Гречний, Бинрот і Колодчин; „Черник" (мол. юнаки) — „Кікерс" (мол. юнаки) 5 : 0.

В змаганнях за „опен кап" юнаки високо перемогли змагунів „Кікерс" вислідом 5 : 0. Вже в першій хвилині А. Гриньків добуває перші ворота для „Черника". Другі ворота впали із стрілу Гречного; в кінці першої частини гри юнак „Черника" забив ще одні ворота із „стрілу А. Гринькова.

По перерві А. Гриньків здобуває треті ворота, що підносить вислід до 4 : 0. Вислід змагань остатогно вирішується, коли Я. Присяжнюк здобуває 5-ті ворота для „Черника". Цими виграними змаганнями юнаки „Черника" увійшли до дальших розгривок за чашу Америки.

В. Гриньків

Д-р Михайло Снігурович...

(Закінчення з 1-ої стор.)

ленко, заявивши, що Управа Окружного Комітету працювала взірцево і тому поставив внесок на уділення їй абсолюторії з признанням, що присутні одноголосно схвалили.

На внесок Василя Фіцика збори одноголосно обрали Управу Округи на біжучий рік у такому складі: почесний голова — проф. Іван Телюк, голова — д-р Михайло Снігурович, заступник голови — Василь Фіцик, секретар — Тарас Сливінський, касир — Василь Добчанський. Члени Управи: пані Ірина Олійник і Іван Ґулич. Контрольну Комісію очолив Михайло Галькевич і до неї, як члени, були обрані: Григорій Гіна та Володимир Василенко.

Запрошений до слова головний організатор Степан Гавриш інформував про поодинокі ділянки праці цілости УНСоюзу в минулому ювілейному році, а також подав плян праці на біжучий рік. Заторкуючи організаційні успіхи Округи, він висловив признання і подяку 16-ти Відділам за приєднаних 138 нових членів в ювілейному році, забезпечених на рекордову суму 299.500 долярів. При тому він відмітив секретарів, що здобули більше чим 10 нових членів і в асисті почесного голови проф. Івана Телюка і голови д-р Михайла Снігуровича вручив 7 срібних відзнак „Будівничим УНСоюзу". Відзнаки одержали: пані Ірина Олійник — секретарка 387 Відділу, Василь Романишин — секретар 254 Відділу, проф. Іван Телюк — секретар 414 Відділу, Михайло Галькевич — секретар 59 Відділу, Семен Кравець — секретар 277 Відділу, д-р Михайло Снігурович — організатор 414 Відділу і Михайло Хомій — організатор 387 Відділу.

Після дискусії, в якій брали участь п. п. Василенко, Лучкань, Добчанський, Гіна, Фіцик, пані Софія Верезіцка, Сливінський і проф. Телюк та в якій заторкнено ряд актуальних справ, між іншим схвалено: 1) Всі Відділи повинні вплачувати раз в році до Окружної каси по 5 центів від члена департаменту дорослих; 2) Відбути заходом всіх Відділів „День Українського Народного Союзу", по можності в Вилимантику, або на Пластовій Оселі Бобрівка; 3) Включитися в підготовчу працю 100-річчя поселення українців в Америці і активно працювати в Комітетах для відзначення200-річчя Америки.

Наради закрив голова д-р Михайло Снігурович подякою всім за участь, та дякуючи голові Українського Народного Дому Михайлові Тимкові за залю і Управі місцевого 387 Відділу за приготовану перекуску. Під час перекуски ще довго присутні розмовляли про союзові справи та передали головному організаторові аплікації нових членів, а саме: пані Ірина Олійник 2 аплікації, Володимир Лучкань 2 аплікації і Семен Кравець одну аплікацію.

Кипрські греки і турки узгіднюють пляни щодо Кипру

Відень. — Тут з ініціятиви генерального секретаря ОН Курта Вальдгайма відбулася нарада лідерів кипрських греків і турків, на якій досягнуто погодження щодо форми дальших переговорів про майбутнє Кипру. З цією метою, як поінформовано у комунікаті, буде створений спеціяльний комітет, до якого увійдуть по трьох грецьких і турецьких представників. Комітет працюватиме під проводом представника секретаря ОН і має за завдання опрацювати конкретну пропозицію державної структури Кипру. В нараді, крім Курта Вальдгайма, взяли участь Глафкос Клерідес, лідер кипрських греків, і Равф Денкташ, лідер кипрських турків.

В Україні винайшли нову пластмасу

Київ. — Газета „Сільські Вісті" з 22-го квітня ц. р. інформує, що хеміки Донецького наукового центру АН УССР у співдружності з Українським науково-дослідчим інститутом пласмас запропонували промисловості новий вид епоксидної смоли, одержуваної на основі переробки продуктів коксохемічного виробництва. В поєднанні з скловолокном вона дає матеріял, який щодо міцності не поступається перед сталю і може бути використовуваний при машинобудуванні, в конструкціях автомобілів і суден. Пластмаса має ще одну важну особливість: вона має підвищену термостійкість — витримує температуру до 280 градусів тепла.

Ректор УВУ проф. В. Янів відвідав Рочестер

Рочестер, Н. И. (С. Ч.) — Сюди прибув 1 квітня ректор Українського Вільного Університету проф. В. Янів, щоб зустрітитися з місцевим українським громадянством та поінформувати його про працю та потреби УВУ. Того ж дня заходами Асоціяції Алюмнів УВУ та Відділу УККА відбулася зустріч з громадянством, на якій проф. В. Янів поділився даними про діяльність УВУ і його ролю та місце в українському житті в діяспорі. За словами проф. В. Янева, за роки своєї діяльности УВУ вніс великий вклад у розвиток української культури й науки. УВУ має тепер постійні зв'язки з видатними науковцями з одинадцятьох різних країн; професори УВУ виголошують наукові доповіді на форумах міжнародних наукових організацій та приймають участь у наукових симпозіюмах.

Діяльність Українського Вільного Університету заслуговує на широку матеріяльну й моральну підтримку українського громадянства. Кожна наукова інституція, щоб могла розгорнути відповідну працю, щоб жити й діяти — мусить мати відповідний постійний фонд, з відсотків якого можна було б оплачувати всі розходи зв'язані з діяльністю даної інституції. Такий фонд мусить мати УВУ. Українці у вільному світі повинні своїми щедрими пожертвами скласти цей фонд для Українського Вільного Університету, який для зовнішнього світу є символом наших змагань за свободу і державність.

На другий день, 2-го квітня, проф. д-р . Янів оглянув кемпус Стейтового Університету в Брокпорті, Н. И. В першу чергу ректор відвідав модерний будинок Відділу мистецтв, в якому саме відбувається мистецька виставка. Ректор В. Янів в асисті проф. д-ра С. Чорнія оглянув мистецьку виставку деяких професорів із Відділу Мистецтв, зокрема нашого земляка проф. В. Пилишенка.

З першу д-р Янів оглянув університецьку бібліотеку, звернувши увагу на відділ україніки. Особливо зацікавила його виставка українського мистецтва, що була розташована в чотирьох великих ґабльотах в університецькій бібліотеці. Серед експонатів виставки були: писанки, вишивка, кераміка, портрети українських письменників, видання Шевченка, Франка, Лесі Українки, В. Симоненка, В. Мороза, І. Калинця та ін. Познайомився він також з курсами української мови та літератури в цьому університеті, про які проф. С. Чорній дав ректорові УВУ вичерпні інформації.

Увечері в залі церкви Богоявлення відбулася друга частина зустрічі з громадянством, під час якої проф. д-р В. Янів виголосив доповідь на тему: „Поетична творчість І. Калинця". Після доповіді довго продовжувалась дружня розмова з гостем з Европи та було влаштоване прийняття.

Осередок СУМА в Асторії відбув Загальні Збори, ред. Ігор Длябога очолив нову управу

Асторія, Н. И. (вл) — В неділю, 27-го квітня ц.р., місцевий Осередок Спілки Української Молоді Америки ім. Михайла Сороки відбув свої річні загальні збори і вибрав управу на 1975-76 рік, яку цим разом очолив ред. Ігор Длябога. Кромі нього до управи увійшли: Володимир Явдошин — заступник голови, Леся Галатин — писар, Василь Піх — фін. референт, Степан Ковалівський — орг. референт, Осип Галатин — культурно-освітній, Мирослава Левенець — референт преси й інформацій, Ярослав Дусанівський — керівник спорту, Іван Вітюк — реф. сумівських видань, Юля Кострибa і Богданна Вітюк — вільні члени; Контрольна комісія: ред. В. Левенець — голова і Оксана Байко, Мирослав Сєнтий, Я. Дусанівський — члени; Булавним юнацтва обрано Галину Климук, а Булаву і Виховну Раду Осередку будуть покликані пізніше. Батьківський Комітет очолив Петро Бурик і до нього входять ще пані Боднар, Павло Галатин; фінанси Будинку СУМА перебрав Стефан Серабин, а господарську референтуру Василь Коваль.

Загальні збори якими вела президія — Корнель Василик — голова, Оксана Байко — заступник голови і ред. Ігор Длябога — секретар, розпочались молитвою „Боже Великий", що її відспівали усі присутні. Після полагодження вступних формальностей (прийняття порядку нарад, читання протоколу), збори заслухали звітів членів Управи Осередку: писара (Леся Галатин), булавного В. Явдошин), головної виховниці (Галина Климук), фін. референтів Осередку і Дому СУМА (Я. Дусанівський і С. Серабин), культурно-освітнього референта (Ольга Длябога), голови Батьківського Комітету (П. Бурик), господарського референта (В. Коваль), реф. сумівських видань (Іван Вітюк) і голови (Осип Галатин). Зокрема голова Осередку дав широкий огляд всієї праці управи з підкресленням виховної і культурної та самодіяльної ділянок. При Осередку існують декілька самодіяльних мистецьких одиниць, як мандолінова оркестра (керівник Г. Климук), танцювальний гурток молодшого юнацтва (керівник О. Галатин), гуртки декляматорів, співочий гурток старших сумівок, ланка копаного м'яча молодших юнаків та ін. Керівникам цих гуртів, як також усім референтам, що активно працювали в управі, голова склав окрему подяку.

В дискусії над звітами заторкувано переважно справи організаційного і виховного характеру. Після уділення абсолюторії, Номінаційна комісія в особах С. Ковалівський — голова, Юля Кострибa і Леся Галатин — члени запропонували зборам листу управи, яка була вибрана одноголосно. Поодинокі члени висловлювали надію, що нова, відмолоджена управа Осередку докладе максимум зусиль, щоб піднести виховну і організаційну працю, обіцяючи управі свою допомогу.

Після вибору управи довше привітальне слово виголосив представник Головної Управи СУМА К. Василик, який звертав увагу на трудність у вихованні молоді в сьогоднішніх обставинах та заохочував молодих виховників братись до праці. Він поінформував при тому про центральні імпрези заплановані Головною Управою, зокрема відзначення 50-ліття СУМ, злети, спортові олімпіяди, здвиги, тощо.

Після короткого слова новообраного голови, збори закінчились відспіванням „Не пора, не пора". Обговорення деяких сумівських справ продовжувалось при перекусці, якою гостили присутніх пані з ОЖ ОЧСУ.

В березні безробіття знову збільшилося

Вашингтон. — Департамент праці повідомив, що від лютого до березня рівень безробіття в країні зріс із 8.2 відсотка всієї робочої сили до 8.7 відсотка, коли брати до уваги достосування до сезону. Без врахування сезонових причин, крайовий рівень безробіття залишився на 9.1 відсотка.

В той самий час Департамент праці стейту Ню Йорк повідомив, що коли не брати під увагу сезонових причин, то протягом березня безробіття в стейті зросло із 9.6 відсотка до 10.2 відсотка робочої сили. Протягом минулого місяця 54,500 осіб втратили працю в Ню Йорк стейті. Таким чином в стейті тепер є 775,000 безробітних. В самому місті Ню Йорк рівень безробіття зріс із 10.4 відсотка до 11.5 відсотка, тобто, протягом одного місяця 40,300 робітників були звільнені з праці. Стейтовий Департамент праці заявив, що відсотково рівень безробіття в місті Ню Йорк тепер найвищий від Другої світової війни.

✝

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ПЕТРО БОДНАР, член УНС Відд. 230 Б-ва св. Ів. Хрестителя в Янґставн, Огайо, помер 8 квітня 1975 р. на 83 р. ж. Нар. в Перемишлі, Україна і став членом УНСоюзу в 1944 р. Полишив у смутку сина Теодора, дочки Ольгу, Анну, Гелену, сестру Марію. Похорон відбувся 10 квітня ц. р. на цвинтарі Кальварії в Янґстовн, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
П. Ліщак, секр.

ІВАН БАРИЧКО, член УНС Відд. 196 Т-ва Вільні Козаки в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер 20 грудня 1974 р. на 88 р. ж. Нар. в с. Росільна, пов. Богородчани і став членом УНС в 1931 р. Полишив у смутку 9 дітей, 25 внуків, 26 правнуків.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

РОЗАЛІЯ ЕВАН, членка УНС 381 Відд. Т-ва Дністер в Ню Йорку, Н. И., померла 11-го жовтня 1974 р. на 79 р. ж. Стала членкою УНС в 1935 р. Полишила в смутку мужа Йосифа, сина Григорія, дочку Анну, 4 внуків і 2 правнуків. Похорон відбувся 16 жовтня 1974 р. на цвинтарі Оливна Гора в Ню Йорку, Н. И.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа

ОЛЕКСА БУКШОВАНИЙ — член УНС Відд. 281 Т-ва ім. Т. Шевченка в Байонн, Н. Дж., помер 19 березня 1975 р. на 73 р. ж. Нар. в Тернополі і став членом УНСоюзу в 1950 р. Полишив у смутку сина Михайла, синову і 1 внука. Похорон відбувся 22 березня 1975 р. на цвинтарі Голі Крос в Арлінґтоні, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Волошин, секр.

ВАСИЛЬ ШЕРЕМЕТА, член УНС Відд. 76 Б-ва св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., помер на 77 р. ж. Нар. в с. Маркова, пов. Підгайці, і став членом УНС в 1948 р. Полишив у смутку дружину Катерину., дітей-пасерб — Волтера, Михайла, 4 внуків і правнука. Похорон відбувся 3 квітня 1975 р. на цвинтарі Голлинуд в Юніон, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Демчук, секр.

МИКОЛА ЕЛЬНИЦЬКИЙ — член УНС 341 Відд. Т-ва ім. Ю. Головінського в Виндзор, Онтаріо, Канада, помер 25-го березня 1975 р. на 63 р. ж. Нар. в с. Тутьків, пов. Теребовля і став членом УНСоюзу в 1966 році. Полишив дружину, сина та родину. Похорон відбувся 27 березня ц. р. на цвинтарі св. Алфонса в Віндсор, Онт. Канада.
Вічна Йому Пам'ять!
Ів. Хрін, секр.

ГАМКАЛО ІВАН, член УНС Відд. 287 Т-ва ім. Т. Шевченка в Байон, Н. Дж., помер у березні 1975 р. на 62 р. ж. Нар. в Байон, Н. Дж. став членом УНС в 1950 р. Полишив у смутку брата Степана і 2 сестри. Похорон відбувся на цвинтарі св. Хреста в Арлінґтон, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Волошин, секр.

МАРІЯ МАКСИМЧУК, членка УНС Відд. 15 Т-ва Україна у Вашінґтоні, Д. К., померла 29 березня 1975 р. на 80 р. ж. Нар. в с. Княжеполі, пов. Добромиль і стала членкою УНС в 1942 р. Полишила в смутку 2 доньки: Віру і Надію, 3 синів: Мирослава, Богдана і Лева, внуків та родину. Похорон відбувся 2 квітня 1975 р. на цвинтарі св. Ів. Хрестителя в Фраквілл, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
О. Зinпок, секр.

ОННА ВОЛОВНИК, членка УНС Відд. 20 Т-ва Згода в Гемтремк, Міч., померла 3-го березня 1975 р. на 59 р. ж. Стала членкою УНС в 1955 році. Полишила в смутку брата Петра.
Вічна Їй Пам'ять!
Р. Куропась, секр.

Д-р ВАСИЛЬ ЖОВНІРОВИЧ — член УНС Відд. 367 Т-ва Запор. Січ в Рочестері, Н. И., помер 21 березня 1975 р. на 62 р. ж. Нар. в с. Копанки, пов. Калуш і став членом УНС в 1949 р. Полишив у смутку дружину Ольгу, сина Романа, дочку Христину, брата д-ра Івана, внучка і родину. Похорон відбувся 25 березня 1975 р. на цвинтарі Голи Сепулчер, в Рочестері, Н. И.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Попович, секр.

ЮЛІЯ КЕСЛОВА — членка УНС Відд. 204 Т-ва ім. А. Гончаренка, в Ню Йорку, Н. И., померла 13 березня 1975 р. на 56 р. ж. Нар. в Баунд Бруку, Н .Дж. і стала членкою УНС 1958 р. Полишила в смутку чоловіка Евгена, дочку Алісію, 2 правнуків, сестру Марію, брата Миколу, маму Катерину. Похорон відбувся 14 березня 1975 р. на цвинтарі в Баунд Бруку, Н. Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
В. Палідвор, секр.

ЯЦЬ АНДРІЇВ, член УНСоюзу 367 Відд. Т-ва Запор. Січ в Рочестері, Н. И., помер 1 січня 1975 р. на 84 р. ж. Нар. в с. Кадобна, пов. Калуш і став членом УНС в 1918 р. Полишив у смутку 2 синів. Похорон відбувся 4 січня 1975 р. на цвинтарі Міддлебург, Н. И.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Попович, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 11-го ТРАВНЯ 1975 р.

РОЧЕСТЕР, Н. И. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 367 Відд., о год. 1:30 по пол. в Укр.-Амер. Клюбі. Проситься чл. прибути, бо є важні справи до вирішення. — П. Дзюба, гол., М. Лилак, кас., В. Попович, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7294. Тар зан, король мавп!

„Його зуби були тільки кілька інчів від моєї горлянки, коли тіло Керчака раптом здерев'яніло і він повалився . . ."

„Знову ніж зробив мене переможцем над твариною, яка була сильніша від мене!"

„В такий спосіб молодий Лорд Ґрейстовк став — Тарзаном, королем мавп!!!"